

Η Γκάρμπο ήρθε στη... Θεσσαλονίκη

Το έργο του Φρανκ Μακ Γκίνες στην Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης»



ΤΟΥ ΣΑΒΒΑ ΠΑΤΣΑΛΙΔΗ
 (spats@enl.auth.gr)

Η αλήθεια είναι ότι η σύγχρονη δραματουργία έχει τραβήξει τον κόσμο, κυρίως τους νέους, μακριά από το μύθο, τις ιστορίες με αρχή, μέση και τέλος. Ο θεατής της εποχής μας ζει μέσα από αλλά και με θραύσματα. Ούτε το χρόνο έχει ούτε την υπομονή να επεξεργαστεί τη συγκόλλησή τους σε ένα ενιαίο όλο. Αρκείται με το φευγαλέο, το ημιτελές, το ανεπίδοτο. Υπ' αυτήν την έννοια, φαντάζει σαν ρίσκο το φλερτ με το σκηνικό ρεαλισμό. Ρίσκο που κάποιοι, ωστόσο, επιμένουν να αγνοούν, ίσως γιατί πιστεύουν στην πιο κλασική ερμηνεία του θεάτρου, που περίπου βασίζεται στην ιδέα που λέει ότι ο άνθρωπος αρέσκεται να λέει και ν' ακούει ιστορίες (εξού και η πρωτοκαθεδρία του μύθου στην αριστοτελική «Ποιητική»).

Ιρλανδικά παραμύθια

Ένας απ' αυτούς τους «παραμυθάδες» είναι και ο Ιρλανδός Φρανκ Μακ Γκίνες, ο οποίος ακουμπά σε ένα μάλλον ασήμαντο γεγονός (την επίσκεψη της Γκρέτα Γκάρμπο σε μια ιρλανδική κομώδιστη τη δεκαετία του 1950), και υφαίνει με απίστευτη λεπτότητα και ευφύια ένα δραματικό κόσμο με καθαρά ρεαλιστικά υλικά, που όλα μόνο δένουν μεταξύ τους, αλλά προκαλούν και άπειρες, Εξωριστές συζητήσεις.

«Η Γκρέτα Γκάρμπο ήρθε στην πόλη μας» είναι το τελευταίο του έργο (πρεμιέρα το 2010), το δεύτερο που παρουσιάζει η Πειραματική Σκηνή (προηγήθηκαν τα «Εργαζόμενα κορίτσια» το 2003) και το τέταρτο πανελλαδικά. Έργο σκοτεινό αλλά και εντυπωσιακά τρυφερό, συνδυάζει το προσωπικό και το δημόσιο μέσα σε μια ρεαλιστική ατμόσφαιρα με καλά αφομοιωμένους απόηχους από Τσέχοφ, Λόρκα, Ίβεν, αλλά και Ο' Νιλ. Όπως οι συμπαικνιώτες του συγγραφέα, Φρίελ και Μέρφι, έτσι και ο Μακ Γκίνες είναι ένας μάστορας στο πλάσιμο χαρακτήρων. Στην αρχή μάς τους χωρίζει μέσα από κάποιο απλό χαρακτηριστικό τους (ας πούμε, η θλιμμένη αδελφή, η ταλαντούχα κόρη κ.λπ.),



και καθώς εξελίσσεται η ιστορία, αφήνει να βγουν στην επιφάνεια, σε σωστά ζυγισμένες δόσεις, μυστικά και λογής λογής απωθημένα, που κάνουν τα πλάσματά του πολύ πιο σύνθετα και απρόβλεπτα. Εκεί, δηλαδή, που νομίζεις ότι όλα θα τελειώσουν μονοσήμαντα, ξαφνικά κάτι γίνεται και ανεβαίνει ο πυρετός, πολλαπλασιάζονται οι συγκρούσεις, τα πλέγματα και οι αποκαλύψεις. Η Γκάρμπο είναι, εν προκειμένω, η σφήνα που μπαίνει σαν ταύρος εν υαλοπαιξίω στον ευσύνοπτο μικρόκοσμο της ιρλανδικής επαρχίας και διαλύει τις κατά συνθήκη ισορροπίες του. Απορρυθμίζει τους πάντες, οδηγώντας σε ένα νέο ανακείμενο της τράπουλας, την ίδια στιγμή που και η ίδια οδηγείται σε μια επανεξέταση της θέσης της στα πράγματα (και στη ζωή).

Σκηνοθετικό και ερμηνευτικό ισοζύγιο

Ο Γιάννης Μόσχος μοιάζει να δούλεψε πολύ με τους ηθοποιούς του. Επιστράτευσε μια συμβατικών μορφών φαντασία και συναρμολόγησε προσεκτικά ένα περιβάλλον με καλές κλίμακες, εύστοχες ρυθμίσεις και επικοινωνιακές αυξομειώσεις στον υδράγγυρο της δράσης. Με μετρημένες όσο και ευδιάκριτες επιλογές πέτυχε να δημιουργήσει την αναγκαία σκηνική χημεία, μαζί με μια αύρα «περιέργης» οικειότητας. Η Εφη Σταμούλη, με το αστείρευτο υποκριτικό της σπλοστάσιο, καταφέρνει κάθε φορά να βγαίνει καινούργια και να μας εντυπωσιάζει, είτε είναι σε κωμωδία είτε σε δράμα. Με το προσωπείο της Γκάρμπο τη βρήκα συγχανητική στις κορυφώσεις, υπαινικτική στις απλές συναναστροφές και καιρία στις «χολερικές μπικιές» της. Ζωντάνεψε με

αυτοκυριαρχία τόσο στους χαμηλούς όσο και στους υψηλούς τόνους τη μοναχική Σουηδέζα που βρίσκει για λίγο καταφύγιο σε μια οικογένεια που αργοπεθαίνει και η παρουσία της δίνει ξανά ζωή. Ελίχθηκε (και εξελίχθηκε) με μαστοριά και έμπνευση ανάμεσα στους οικοδεσπότες της, απελευθερώνοντας καταπρεσμένα αισθήματα και σκέψεις. Σπουδαία ερμηνεία από μια πλήρη ηθοποιό, στην ωριμότερη στιγμή της καριέρας της.

Ο χαρακτήρας της οικονομού ευτύχησε στα χέρια της Άννας Κυριακίδου, η οποία έπαιξε με αυξημένη αίσθηση ισορροπιών. Κάθε επιλογή της είχε μέτρο και καλά πατήματα. Συντονίστηκε αρμονικότερα με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας και, κυρίως, με την εισβολέα που τη φλερτάρει. Με άνεση και πλαστικότητα, χωρίς ποτέ να χάνει το μέτρο ή να γίνεται «δίδυμη», ο Τζέιμς του Στάθη Μαυρόπουλου. «Σήμαινε» σε κάθε είσοδό του. Η Μαριέττα Σπυλιούπουλου συνάντησε την Κολέτ εκεί ακριβώς που έπρεπε: στο σταυροδρόμι της ζωής της. Εκτακτα εμφανίστηκε. Μια γλυκιά παρουσία γεμάτη φρεσκάδα, θέρμη, δύναμη και αλήθεια, που διεκδικεί με πείσμα αλλά και κομψότητα τη ζωή από το βαθύ αδιέξοδο του οικογενειακού περιβάλλοντος και του γενέθλιου τόπου της. Με αέρα, σγυριριά, καλά ανακλαστικά, ελεγχόμενη ειρωνική διάθεση και γενικώς σκηνική ευφυΐα έπαιξε η Ελένη Δημοπούλου τη Σίλβια. Ο Λύτρας στο ρόλο του Άγγλου σμορφολόφου ζωγράφου σκότισε το σκηνικό του προσώπειο χωρίς υπερβολή, κραυγαλέες πόζες και φολκλόρ. Σεβάστηκε τις αναλογίες και σε καμία περίπτωση δεν τις παραβίασε. Γι' αυτό και έπεισε. Όπως και ο Μάριος Μεβουλιάτης στο ρόλο του πυγμάχου εραστή νίνευ: προσεκτικός και διλωτικός.

Η παράσταση ευτύχησε στη μεταφραστική φροντίδα του Δημήτρη Ναζιρ. Σωστές επιλογές και καλή αίσθηση του ρυθμού και της ατμόσφαιρας. Τα σκηνικά του Απόστολου Βέττα στο πνεύμα της ιστορίας, το ίδιο και τα κοστούμια. Ανακαλούσαν τον επαρχιακό μικρότοπο με το σημαντικό επισκέπτη. Καλό σχόλιο η μουσική επιμέλεια του Νίκου Βίττα.

Συμπέρασμα: Μία παράσταση άμεση, ζεστή, οικεία αλλά και τόσο ασυνήθιστη. Μην τη χάσετε.

Υπερρόγραφο: Δεν ήταν ο δαίμονας του τυπογραφείου αλλά η δική μου απροσεξία που μετέτρεψαν την Αναστασία Θεοφανίδου σε Αναστασία Στεφανίδου στο σχόλιο της περασμένης Κυριακής. Απολογούμαι για το στραβοπάτημα. Ας πρόσεχα.